

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/sledztwa/sledztwa/oddzialowa-komisja-we-wroclawi/31476,Sledztwa-zakonczone-w-inny-sposob.html>
26.04.2024, 17:50

Śledztwa zakończone w inny sposób

Inne zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości i zbrodnie wojenne.

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionej w okresie od lipca 1941r. do marca 1945r. na terenie powiatu Śniatyn, województwo stanisławowskie, na osobach narodowości polskiej, przez nacjonalistów ukraińskich działających w celu wyniszczenia polskiej grupy narodowej (sygn. akt S. 22/02/ Zi).

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego stwierdzono, że na terenie pow. Śniatyn nacjonałiści ukraińscy dokonali zabójstwa nie mniej niż 141 osób, usiłowali dokonać zabójstwa nie mniej niż 24 osób oraz spowodowali ciężki uszczerbek na zdrowiu skutkujący śmiercią 1 osoby.

Jedną z najbardziej brutalnych zbrodni była dokonana w dniu 23 października 1944 r. przez zbrojny oddział nacjonalistów ukraińskich (UPA) pacyfikacja wsi Trójca, w wyniku której pozbawiono życia nie mniej niż 63 osoby. Sprawcy podpalali zabudowania zajmowane przez Polaków, strzelali do nich oraz dokonywali zabójstw przy użyciu noży i innych narzędzi. Część osób spłonęła żywcem.

W toku śledztwa Komisji nie zdołano ustalić danych sprawców popełnionych zbrodni. Niewątpliwie byli to członkowie zbrojnych formacji nacjonalistów ukraińskich lub osoby, które wprowadzie formalnie do nich nie należały, jednak brały udział w napadach i zabójstwach. Brak jest jednak informacji dających podstawę, aby przyjąć, że którykolwiek z ujawnionych w toku postępowania czynów, popełniła określona osoba o ustalonej i nie budzącej wątpliwości tożsamości.

Z tego względu postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2015r. śledztwo S. 22/02/Zi umorzono - wobec niewykrycia sprawców przestępstwa (art. 322 § 1 k.p.k.).

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa nacjonalistów ukraińskich w celu całkowitego wyniszczenia ludności polskiej w latach 1939 - 1945 na terenie powiatów Zborów i Brody, woj. tarnopolskie (sygn. akt S 83/09/Zi).

Jak ustalono w okresie od września 1939 r. do kwietnia 1945 r. na terenie ówczesnych powiatów Brody i Zborów, woj. tarnopolskie, nacjonałiści ukraińscy dokonali nie mniej niż 571 zabójstw obywateli narodowości polskiej, dążąc do wyniszczenia tej grupy

narodowościowej. Zabójstwa dokonane zostały : w drugiej połowie września 1939r. w okolicy Trościańca Wielkiego, pow. zborowski, 2 osoby, w drugiej połowie września 1939r. w okolicy Bohutyna, pow. zborowski, 1 osoba, w kwietniu 1940r. w Hukałowcach, pow. zborowski, 2 osoby, 22 czerwca 1941r. w Hnidawie, pow. zborowski, 1 osoba, 26 czerwca 1941r. w Pieniakach , pow. brodzki, 1 osoba, 13 lutego 1943r. w Hucisku Brodzkim , pow. brodzki, nie mniej niż 2 osoby, 19 lutego 1943r. w Markopolu, pow. zborowski, 5 osób, w marcu 1943r. w Jasionowie - kolonia Gniewoszkówka, pow. brodzki, 3 osoby, w nocy z 2/3 września 1943r. w Kadłubiskach, pow. brodzki, nie mniej niż 11 osób, w nocy z 2/3 września 1943r. w Wysocku-Hallerczynie, pow. brodzki, 1 osoba, we wrześniu 1943r. w lesie w okolicy Czernicy, pow. brodzki, 1 osoba, 22 września 1943r. w Pomorzanach, pow. zborowski, 1 osoba, 17 października 1943r. w Pieniakach, pow. brodzki, 3 osoby, 22 października 1943r. w Krąglaku, pow. brodzki, 1 osoba, 25 grudnia 1943r. w Dubiu, pow. brodzki, 1 osoba, 25 grudnia 1943r. w lesie w pobliżu miejscowości Czernica, pow. brodzki, 3 osoby, w nocy z 31 grudnia 1943r. na 1 stycznia 1944r. w Żarkowie, pow. brodzki, nie mniej niż 8 osób, na przełomie 1943 i 1944r. w Komarówce, pow. brodzki, 1 osoba, 2 stycznia 1944r. w Bołdurach, pow. brodzki, 33 osoby, w nocy z 3/4 stycznia 1944r. w Gajach Smoleńskich, pow. brodzki, (12 osób), 10 stycznia 1944r. w Nakwaszy, pow. brodzki, 3 osoby, 17 stycznia 1944r. w Czernicy, pow. brodzki, nie mniej niż 19 osób, w lutym 1944r. w Markopolu, pow. zborowski, nie mniej niż 5 osób, 13 lutego 1944r. w Hucisku Brodzkim, pow. brodzki, nie mniej niż 43 osoby, w drugiej połowie lutego 1944r. w pobliżu Bohutyna, pow. zborowski, nie mniej 1 osoba, w drugiej połowie lutego 1944r. w Neterpińcach, pow. zborowski, nie mniej niż 4 osoby, 27 lutego 1944r. w Pieniakach, pow. brodzki, nie mniej niż 1 osoba, w dniu 4 marca 1944r. w Olejowie, pow. zborowski, 4 osoby, 4 marca 1944r. w Gajach Suchodolskich, pow. brodzki, 1 osoba, w nocy z 4/5 marca 1944r. w Harbuzowie, pow. zborowski, 8 osób, - dokonanego w dniu 10 marca 1944r. w Starych Brodach, pow. brodzki, zabójstwa jednej osoby, 10 marca 1944r. w Jańszyszczach , pow. brodzki, 3 osoby, 12 marca 1944r. w Palikrowach, pow. brodzki, nie mniej niż 87 osób, w dniach 12-16 marca 1944r. w Podkamieniu, pow. brodzki, nie mniej niż 67 osób, 13 marca 1944r. w Maleniskach, pow. brodzki, nie mniej niż 13 osób, na przełomie marca i kwietnia 1944r. w Jeziernej, pow. zborowski, nie mniej niż 3 osoby, 2 kwietnia 1944r. w Pomorzanach, pow. zborowski, nie mniej niż 51 osób, 17 sierpnia 1944r. w Piaskach, pow. brodzki, 3 osoby, na przełomie sierpnia i września 1944r. w Trościańcu Wielkim, pow. zborowski, nie mniej niż 7, 5 listopada 1944r. w Leszniowie, pow. brodzki, 3 osoby, 11 listopada 1944r. w Milnie, pow. zborowski, nie mniej niż 39 osób, 11 listopada 1944r. w Styberówce, pow. brodzki, 3 osoby, 11 listopada 1944r. w Białogłowach, pow. zborowski, 3 osoby, 22 listopada 1944r. w Korolówce, pow. brodzki, 2 osoby, 20 listopada 1944r. w Hnidawie, pow. zborowski, nie mniej niż 21 osób, w listopadzie 1944r. w Założcach kolonia Gaje Roztockie, pow. zborowski, nie mniej niż 11 osób, 3 grudnia 1944r. w Gontowie, pow. zborowski, nie mniej niż 25 osób, 8 grudnia 1944r. w Białogłowach, pow. zborowski, 1 osoba, 18 grudnia 1944r. w Harbuzowie, pow. zborowski, 1 osoba, 24 grudnia 1944r. w Milnie, pow. zborowski, nie mniej niż 5 osób, 25 grudnia 1944r. w Czernicy, pow. brodzki, nie mniej niż 12, 3 lutego 1945r. w Jeziernej, pow. zborowski, 3 osoby, 23 lutego 1944r. w Białogłowach, pow. zborowski, nie mniej niż 8 osób, 24 lutego 1945r. w Nietrepińcach,

pow. zborowski, 2 osoby, 26 lutego 1945r. na terenie gminy Lesznięw, pow. brodzki, 1 osoba, wiosną 1945r. w Bohutynie, pow. zborowski, 1 osoba, wiosną 1945r. w Harbuzowie, pow. zborowski, 1 osoba, wiosną 1945r. między miejscowościami Ponikwa i Wołochy, pow. brodzki, 1 osoba, wiosną 1945r. w Ponikwie, pow. brodzki, 1 osoba, wiosną 1945r. w Niemiaczu, pow. brodzki, 1 osoba, wiosną 1945r. w Sławnej, pow. zborowski, 6 osób, wiosną 1945r. na terenie powiatu Brody 1 osoba.

W toku śledztwa Komisji nie zdołano ustalić danych sprawców popełnionych zbrodni.

Z tego względu postanowieniem z dnia 31 grudnia 2015r. śledztwo zostało umorzone wobec niewykrycia sprawców przestępstwa.

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa dokonanych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939-1945 w powiatach Dolina, Kołomyja, Kosów Huculski, Nadwórna, Stryj, Tłumacz, Żydaczów, Rohatyn i, Kałusz, woj. stanisławowskie na osobach narodowości polskiej (S 10/01/Zi).

Zgromadzony w toku śledztwa osobowy materiał dowodowy potwierdza, że w latach 1939-1945 na terenie powiatów Dolina, Kołomyja, Kosów Huculski, Nadwórna, Stryj, Tłumacz, Żydaczów, Rohatyn, Kałusz w woj. stanisławowskim nacjonałiści ukraińscy dopuścili się zabójstw nie mniej niż 1587 osób narodowości polskiej.

W toku śledztwa Komisji nie zdołano ustalić danych sprawców popełnionych zbrodni.

Z tego względu postanowieniem z dnia 29 lipca 2016r. śledztwo zostało umorzone wobec niewykrycia sprawców przestępstwa.

Śledztwo w sprawie dopuszczenia się przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939-45 na terenie dawnych powiatów: Czortków i Kopyczyńce, woj. tarnopolskie zbrodni ludobójstwa na obywatelach polskich w celu wyniszczenia w części polskiej grupy narodowej (S.25/02/Zi).

Śledztwem objęto łącznie tereny powiatów: Czortków i Kopyczyńce w byłym województwie tarnopolskim, albowiem zgromadzony materiał dowodowy prowadził do wniosku, że akcje nacjonalistów ukraińskich wobec osób narodowości polskiej na tym obszarze miały charakter odgórnie zaplanowanych zbrodni, realizowane były w podobny sposób oraz najprawdopodobniej przez te same grupy ukraińskich oddziałów zbrojnych, czemu sprzyjało m.in. położenie obydwu powiatów, graniczących ze sobą.

W toku postępowania przesłuchano 755 świadków – w większości byłych mieszkańców powiatu czortkowskiego i kopyczyńskiego bądź ich najbliższych. Zgromadzono zdjęcia, mapy, spisane wspomnienia, listy osób pokrzywdzonych i dokumenty archiwalne dotyczące

krytycznego okresu. Poddano oględzinom dokumenty ujawnione w drodze poszukiwań archiwalnych podjętych m.in. w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (uprzednio - Archiwum Arcybiskupa Eugeniusz Baziaka), Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, Archiwum Urzędu Stanu Cywilnego w Warszawie, archiwach państwowych na terenie kraju i polskojęzycznych archiwach działających w Wielkiej Brytanii. Wykorzystano również informacje i dokumenty zgromadzone przez Stowarzyszenie Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów we Wrocławiu.

Na podstawie zebranego w powyższy sposób materiału dowodowego ustalono, że członkowie nacjonalistycznych organizacji ukraińskich dopuścili się zbrodni ludobójstwa na obywatelach polskich - mieszkańcach nie mniej niż 80 miejscowości w powiatach: czortkowskim i kopyczyńskim. Potwierdzono w formie procesowej nie mniej niż 1001 przypadków zabójstw osób narodowości polskiej przez ukraińskich nacjonalistów oraz zgonów tychże osób, będących następstwem czynów przestępczych ukraińskich „bojców”. Sprawcy działali zgodnie z wcześniej ustalonym planem, w sposób zorganizowany, a ich celem było wyniszczenie polskiej grupy narodowej na tych terenach poprzez dokonywanie zabójstw. Efektem zaplanowanej eksterminacji ludności polskiej była znaczna ilość ofiar, które w większości pozbawiane były życia w sposób nadzwyczaj okrutny. Przykładem takich zachowań może być dokonane w nocy 16/17 stycznia 1944r. zabójstwo poprzez uduszenie przy użyciu sznura nie mniej niż 27 mieszkańców wsi Połowce, pow. czortkowski, w tym małych dzieci i kobiet, których przed śmiercią rozebrano i stłoczono w stodole czy też dwukrotny napad ukraińskich nacjonalistów na wieś Majdan w powiecie kopyczyńskim, kiedy to pozbawiono życia przy użyciu broni palnej, granatów, siekier oraz poprzez spalenie żywcem w domach i zabudowaniach gospodarczych nie mniej niż 113 osób.

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2016r. śledztwo w niniejszej sprawie umorzono wobec niewykrycia sprawców, a w części - wobec śmierci sprawców.

Śledztwo w sprawie dopuszczenia się przez nacjonalistów ukraińskich od września 1939 do jesieni 1946 roku na terenie powiatów samborskiego i drohobyckiego, woj. lwowskie, zbrodni ludobójstwa na obywatelach polskich w celu wyniszczenia w całości polskiej grupy narodowej (S 52/02/Zi).

Śledztwem objęto łącznie tereny powiatów: Sambor i Drohobycz w województwie lwowskim, albowiem zgromadzony materiał dowodowy prowadził do wniosku, że akcje nacjonalistów ukraińskich wobec osób narodowości polskiej na tym obszarze miały charakter odgórnie zaplanowanych zbrodni, realizowane były w podobny sposób oraz najprawdopodobniej przez te same grupy ukraińskich oddziałów zbrojnych, czemu sprzyjało m.in. położenie obydwu powiatów, graniczących ze sobą.

W toku postępowania przesłuchano prawie 400 świadków - w większości byłych mieszkańców obu powiatów bądź ich najbliższych. Zgromadzono zdjęcia, mapy, spisane

wspomnienia, listy osób pokrzywdzonych i dokumenty archiwalne dotyczące krytycznego okresu. Poddano oględzinom dokumenty ujawnione w drodze poszukiwań archiwalnych podjętych m.in. w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (uprzednio - Archiwum Arcybiskupa Eugeniusz Baziaka), Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, Archiwum Urzędu Stanu Cywilnego w Warszawie, archiwach państwowych na terenie kraju, m.in. w Przemyślu, Zamościu i Lublinie oraz czterech polskich archiwach działających w Londynie. Wykorzystano również informacje i dokumenty zgromadzone przez Stowarzyszenie Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów we Wrocławiu.

Na podstawie zebranego w powyższy sposób materiału dowodowego ustalono, że członkowie nacjonalistycznych organizacji ukraińskich dopuścili się zbrodni ludobójstwa na obywatelach polskich - mieszkańcach nie mniej niż 48 miejscowości w w/w powiatach. Potwierdzono w formie procesowej nie mniej niż 272 przypadki zabójstw osób narodowości polskiej przez ukraińskich nacjonalistów oraz zgonów tychże osób, będących następstwem czynów przestępczych ukraińskich „bojców”. Sprawcy działali zgodnie z wcześniej ustalonym planem, w sposób zorganizowany, a ich celem było wyniszczenie polskiej grupy narodowej na tych terenach poprzez dokonywanie zabójstw. Efektem zaplanowanej eksterminacji ludności polskiej była znaczna ilość ofiar, które w większości pozbawiane były życia w sposób nadzwyczaj okrutny. Przykładem takich zachowań mogą być masowe, dokonane w okrutny sposób, mordy ludności polskiej we wsiach Dublany w nocy z 9 na 10 maja 1944 roku i Wołoszcza z 10 na 11 kwietnia 1944 roku, kiedy to większość ofiar spalono żywcem po uprzednim zapędzeniu ich do stodół, niektórym obcinano głowy.

Postanowieniem z 12 grudnia 2016 roku śledztwo w niniejszej sprawie umorzono wobec niewykrycia sprawców.

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa dokonanych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939-1945 na terenie powiatów: Podhajce, Przemyślany, Brzeżany i Buczacz, woj. tarnopolskie (S 14/00/Zi).

W toku śledztwa w zakresie powiatu Podhajce przesłuchano świadków na okoliczności dotyczące zbrodni dokonanych w Markowej, Zawałowie, Panowicach, Małowodach, Rosochowańcu, Szwejkowie, Hnilczach, Bokowie, Szumlanach, Tołstobabach, Sławentynie, Dobrowodach, Zawadówce i w innych miejscowościach, przy czym jednej z pierwszych zbrodni masowych dokonano po napaści Niemiec na Polskę w nocy z 18 na 19 września 1939 r. w Szumlanach, gdzie zginęło 36 mieszkańców wsi, pochowanych następnie w zbiorowej mogile. Nadto zabójstw dokonano w dniu 17 września 1944 r. w Sławentynie, gdzie zginęło nie mniej niż 50 osób, w dniu 6 stycznia 1945 r. w Gniłowodach - 65 osób, w dniu 15 stycznia 1944 r. w Markowej - około 45 osób zabitych przy użyciu noży i siekier, pochowanych następnie na miejscowym cmentarzu. Sprawcami zbrodni byli zwykle mieszkańcy wiosek na tyle oddalonych od miejsc napadu, by uniemożliwiło to identyfikację

sprawców lub osoby o zamaskowanych twarzach. Niemniej zdarzały się przypadki rozpoznania sprawców napadu. Wśród ofiar były oprócz mężczyzn, kobiety, dzieci i ludzie starsi. Liczbę mężczyzn, którzy zginęli ograniczyło powołanie wielu z nich w 1944 r. przez władze radzieckie do wojska.

Z uwagi na ekonomikę i pragmatykę procesową, a także mając na względzie fakt podobnego działania w dużej mierze prawdopodobnie tych samych sprawców na obszarze jednej części województwa tarnopolskiego, do śledztwa tego połączono sprawę S 16/01/Zi w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939 - 1945 na obywatelach polskich - mieszkańcach powiatu Przemyślany, S 31/01/Zi w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939 - 1945 na obywatelach polskich - mieszkańcach powiatu Buczacz, oraz S 48/01/Zi w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939 - 1945 na obywatelach polskich - mieszkańcach powiatu Brzeżany, bowiem wszystkie te śledztwa prowadzone były także w tutejszej Komisji.

W zakresie powiatu Przemyślany ustalono, że większych masowych zbrodni dokonano w miejscowościach: Hanaczów, Hanaczówka, Świrz, Ciemierzyńce, Tuczna, i inne (w tym m. in. zabójstwa w Hanaczowie i w Hanaczówce 3 lutego 1944 r. i 9 kwietnia 1944 roku około 100 osób, zabójstwa w Białem 24 marca 1944 r. około 60 osób). Szczególnie w wyniku napadów i dokonanych zbrodni ucierpieli mieszkańcy Hanaczowa i pobliskiej Hanaczówki, bowiem w trakcie dokonanego w tej miejscowości w nocy z 3 na 4 lutego 1944 r. napadu zginęło 56 osób, spalono też znaczną część zabudowań. Mimo ataku z czterech stron licznej grupy nacjonalistów część mieszkańców wsi zdołała się ukryć w pobliskim lesie. Po napadzie ludność polska nie opuściła Hanaczowa, nocowała natomiast w większych liczebnie grupach w kościele, w którym okna zabezpieczone zostały metalową siatką, a drzwi obite blachą, na plebanii i w szkole. Mimo to w wyniku drugiego napadu na wieś, dokonanego w dniu 9 kwietnia 1944 r. - w Święta Wielkanocne - zginęło kolejnych 40 osób, głównie tych którzy ukryli się na terenie zabudowań mieszkalnych i gospodarskich. Po tym napadzie w Hanaczowie pozostali przy życiu mieszkańcy wyjechali, pozostało około 40 osób narodowości polskiej- głównie młodych mężczyzn, którzy w maju 1944 r. również opuścili wieś.

Zgromadzony w toku śledztwa osobowy materiał dowodowy potwierdził, że w latach 1939-1945 na terenie powiatu Buczacz nacjonałiści ukraińscy dopuścili się szeregu masowych zabójstw i innych czynów przestępnych na osobach narodowości polskiej. Do najbardziej krwawej zbrodni doszło w nocy z 5 na 6 lutego 1945 r. w Baryszu, gdzie z rąk ukraińskich nacjonalistów zginęło około 130 osób, głównie mieszkańców przysiółka Mazury. Mieszkańcy wsi, zaopatrzeni w znaczną ilość broni palnej bronili się przy jej użyciu, napastnicy w liczbie około 300 osób wrzucali natomiast do wnętrza zabudowań granaty . Gdy kryte słomą domy stawały w ogniu, a ich mieszkańcy wybiegali na zewnątrz, ginęli od strzałów z broni palnej lub ostrych narzędzi. Spaleniu uległa większość zabudowań, z wyjątkiem nielicznych domów krytych blachą. Ofiary tej zbrodni pochowane zostały po trzech dniach we wspólnej mogile. Równie brutalnych napadów nacjonałiści ukraińscy

dokonali też w miejscowościach Markowa, Korościatyn, Zalesie, Poźniki, Bobulińce, Szklana Huta i innych.

W sprawie zbrodni popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich na terenie powiatu Brzeżany ustalono, że w latach 1943-1945, dokonali oni wielu napadów i zabójstw w tym między innymi zabójstwa 70 osób w dniu 28 marca 1944 r. w Płauczy Wielkiej, 22-23 osób w dniu 3 kwietnia 1944 r. w Kuropatnikach, 46 osób w dniu 22 stycznia 1944r. w Buszczach, 9 osób w dniu 7 listopada 1944 r. w Szybalinie. Jak wynika z poczynionych ustaleń, w Kuropatnikach napastnicy wchodzili do wybranych domów i przy użyciu broni palnej zabijali mężczyzn według przygotowanej wcześniej listy. W Szybalinie napastnicy podpaliли zabudowania należące do Polaków, po czym strzelali do uciekających z palących się domów ludzi. W Płauczy Wielkiej oprócz zbrodni na ludności napastnicy dokonali masowego rabunku mienia ofiar.

W sprawie przeprowadzono wiele kwerend w archiwach polskich. Dyrekcja Archiwum Służby Bezpieczeństwa we Lwowie wyraziła zgodę na zapoznanie się z dostępnym materiałem dotyczącym spraw karnych przeciwko członkom i dowódcom UPA. W wyniku przeprowadzonej tam przez historyka tutejszej Komisji kwerendy stwierdzono, że strona ukraińska udostępniła tylko wyselekcjonowaną część dokumentów archiwalnych, które jednakże są mało przydatne dla śledztw tutejszej Komisji prowadzonych w sprawach o zbrodnie ukraińskie.

Przeprowadzona w listopadzie 2015 roku kwerenda w polskich placówkach archiwalnych w Londynie pozwoliła na ujawnienie nowych faktów zbrodni nacjonalistów ukraińskich w powyższych powiatach i uzupełnienie dotychczasowej wiedzy. W kwietniu 2016 roku kwerenda ta była kontynuowana, bowiem zachodziło duże prawdopodobieństwo, że archiwa te w dalszym ciągu kryją nieznany dotychczas materiał dowodowy. Istotnie, podczas ponownej wizyty w Londynie, ujawniono, szczególnie w Instytucie Polskim i Muzeum im. Gen. Władysława Sikorskiego oraz Bibliotece Polskiej Polskiego Ośrodka Społeczno – Kulturalnego, obfity materiał dowodowy dotyczący zbrodni nacjonalistów ukraińskich popełnionych nie tylko na terenie tych czterech powiatów, ale w całej Małopolsce Wschodniej i Wołyniu. Przeprowadzona w kwietniu i czerwcu 2017 roku, wspólnie z historykiem – specjalistą tutejszej Komisji, kwerenda w Archiwum Arcybiskupim w Krakowie w celu analizy znajdujących się tam parafialnych ksiąg zgonów na terenie parafii znajdujących się w powiatach objętych przedmiotowym śledztwem, pozwoliła na ujawnienie bardzo obszernego materiału dowodowego, dzięki któremu ustalono nowe, nieznane przedtem zbrodnie, a także w istotny sposób uzupełniono istniejący już materiał dowodowy.

Ostatecznie 16 października 2017 roku prokurator wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie zbrodni ludobójstwa dokonanego w okresie od września 1939 do 1946 roku na terenie powiatów buczackiego, brzeżańskiego, podhajeckiego i przemyślańskiego, województwa tarnopolskiego, na ludności polskiej w celu wyniszczenia w całości polskiej grupy narodowej przez nacjonalistów ukraińskich, w wyniku czego dokonano zabójstwa nie

mniej niż 3386 osób oraz usiłowano dokonać zabójstwa nie mniej niż 41 osób wobec niewykrycia sprawców.

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionej w okresie od września 1939r. do października 1946r. przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach narodowości polskiej – mieszkańcach byłego pow. Rawa Ruska – województwo Iwowskie oraz Tomaszów Lubelski województwo lubelskie – tj. o przestępstwo z art. 118 §1k.k. i inne.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań ponad 200 świadków, w tym osób bezpośrednio uczestniczących w zdarzeniach stanowiących przedmiot postępowania, oględzin materiałów archiwalnych, analizy opracowań historycznych oraz częściowo materiałów gromadzonych przez organizacje zrzeszające osoby pokrzywdzone zbrodniami nacjonalistów ukraińskich ujawniono, że w okresie od września 1939r. do października 1946r. na terenie byłego pow. Rawa Ruska - woj. Iwowskie oraz pow. Tomaszów Lubelski woj. lubelskie, nacjonałiści ukraińscy działający w celu wyniszczenia polskiej grupy narodowej, dokonali zabójstw nie mniej niż 492 osób, oraz usiłowali dokonać zabójstwa nie mniej niż 20 osób, a nadto spowodowali ciężki uszczerbek na zdrowiu skutkujący zgonem 1 osoby i spowodowali ciężki uszczerbek na zdrowiu 1 osoby.

W toku śledztwa stwierdzono między innymi, że w marcu 1944r. nacjonałiści ukraińscy przeprowadzali zbrojne ataki na miejscowość Tarnoszyn, przy czym do napadu o największym nasileniu doszło w nocy z 17 na 18 marca 1944 roku. W trakcie tych pacyfikacji napastnicy podpalali zabudowania Polaków i strzelali do pokrzywdzonych oraz zadawali uderzenia bagnetami, dokonując w ten sposób zabójstwa nie mniej niż 97 osób.

Zbrodnie popełnione przez nacjonalistów ukraińskich miały na celu wyniszczenie polskiej grupy narodowej. Zamiar ten wynika przede wszystkim z tego, że sprawcy dokonywali zabójstw niemal wyłącznie Polaków. Pozbawiali życia nie tylko mężczyzn, ale również osoby w podeszłym wieku, kobiety i dzieci. Ukraińcy atakowali przeważnie wsie zamieszkałe przez najczęściej bezbronną ludność cywilną. Ofiary wielokrotnie umierały w męczarniach, bądź ich zgon poprzedzały okrutne formy tortur. Należy zaznaczyć, że rozmiary popełnionych zbrodni oraz brak możliwości uniknięcia kolejnych pacyfikacji, powodowały iż ludność polska opuszczała zajmowane tereny, w obawie przed kolejnymi napadami. Zachowania sprawców wyczerpują zatem znamiona zbrodni ludobójstwa z art. 118 par. 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 29 września 2017r. śledztwo w niniejszej sprawie umorzono - wobec niewykrycia sprawców, a w części - wobec stwierdzenia, że postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

